

6 ความท้าทายที่ไทยยังไม่มีคำตอบ หลังบังคับใช้ พ.ร.ก. ภาษีส่วนเพิ่ม

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะ กรณี การพิจารณาแต่ละเรื่องต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://eksiamtax.com/articles/
6-challenges-thailand-global-minimum-tax.html](https://eksiamtax.com/articles/6-challenges-thailand-global-minimum-tax.html)

บทนำ: GMT ออกแบบมาเพื่อใคร?

การที่ไทยออก พ.ร.ก. ภาษีส่วนเพิ่ม พ.ศ. 2567 เป็นผลมาจากแรงกดดันทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่าง
ประเทศ โดยเฉพาะจากสหภาพยุโรปที่ต้องการให้ประเทศคู่ค้าเข้าร่วมกรอบ GloBE ของ OECD แม้ว่า
มาตรการนี้จะไม่มีสภาพบังคับเหมือนสนธิสัญญา แต่ประเทศที่ไม่เข้าร่วมอาจเผชิญกับการถูกเรียกเก็บภาษี
โดยประเทศอื่นผ่าน UTPR แทน

คำถามสำคัญที่ ผศ. ธนภูมิ จันทรสว่าง นักวิชาการด้านกฎหมายภาษีอากรระหว่างประเทศจาก
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งไว้คือ: "ประเทศไทยเข้าร่วมแล้ว แต่ได้ประโยชน์จริงแค่ไหน และต้องแก้ปัญหา
อะไรบ้าง?"¹

การประมาณการกระจายรายได้จาก GMT ทั่วโลก¹

89%

สหรัฐฯ + สหภาพยุโรป

10%

กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่

(จีน บราซิล แอฟริกาใต้)

1%

ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ

(รวมถึงไทย)

ที่มา: ธนภูมิ จันทรสว่าง, "ร่างพระราชบัญญัติภาษีส่วนเพิ่ม," TU Law E-Newsletter ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม 2567)

ทั้ง 6 ความท้าทาย

1. ตัวเลขชี้ว่าไทยอาจได้ประโยชน์น้อยมาก

จากการประมาณการ ประเทศพัฒนาแล้วกลุ่ม G7 โดยเฉพาะสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปจะได้อำนาจรายได้จาก GMT ถึงประมาณ 89% ของรายได้ GMT ทั้งหมด เนื่องจากเป็นที่ตั้งของ UPE (บริษัทแม่ลำดับสูงสุด) ของ MNE ขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ในโลก

สำหรับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เหลือรวมกันได้ประมาณ 1%: และไทยเป็นหนึ่งในประเทศกลุ่มนั้น ดังนั้นจึงน่าตั้งคำถามว่าภาระต้นทุนในการปรับตัว ทั้งในแง่กฎหมาย บุคลากร และความซับซ้อนของระบบบัญชี คำนวณกับรายได้ที่ไทยจะได้รับจริงหรือไม่

2. ผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจต่อวิสาหกิจอื่นในไทย

แม้ GMT มุ่งบังคับกับ MNE ขนาดใหญ่ที่มีรายได้รวมตามงบการเงินรวมตั้งแต่ 750 ล้านยูโรขึ้นไปอย่างน้อยสองในสี่รอบระยะเวลาบัญชีก่อนหน้า (พ.ร.ก. ภาษีส่วนเพิ่ม มาตรา 26) แต่การประกาศใช้กฎหมายนี้อาจส่งผลกระทบต่อบริษัทไทยทั่วไป เนื่องจากรัฐอาจต้องปรับแก้ประมวลรัษฎากรหรือยกเลิกมาตรการบางอย่างที่ขัดกับ GloBE rules

ตัวอย่างที่ ผศ. ธนภูมิ ยกมาคือ มาตรการหักรายจ่ายเท่าที่ 2 (ที่รัฐเคยให้เพื่อจูงใจด้านต่างๆ เช่น การลงทุน R&D หรือการจ้างงานคนพิการ): ถ้ารัฐต้องยกเลิกหรือจำกัด มาตรการเหล่านี้เพื่อไม่ให้ ETR ของ MNE ต่ำกว่าร้อยละ 15 ก็กระทบบริษัทไทยทั่วไปที่ใช้สิทธินั้นโดยชอบด้วย

3. มาตรการหักรายจ่ายเท่าที่ 2 กับผลข้างเคียงที่ไม่คาดคิด

สำหรับ MNE ที่มี UPE ตั้งอยู่ในไทย มีปัญหาเฉพาะที่น่าสนใจ: การคำนวณ ETR ตาม GloBE ใช้กำไรสุทธิตามงบการเงิน (ไม่ใช่กำไรเพื่อภาษี) ดังนั้นรายจ่ายหักเพิ่มในทางภาษี (เช่น หักได้ 150% หรือ 200%) ที่ไม่ปรากฏในงบการเงินจะ "บวกกลับ" เมื่อคำนวณ ETR ตาม GloBE

ผลคือ บริษัทที่ใช้สิทธิหักรายจ่ายเพิ่ม อาจพบว่า ETR ตาม GloBE ต่ำกว่า 15% แม้ว่าจะเสียภาษีตามประมวลรัษฎากรในอัตราปกติก็ตาม ซึ่งทำให้สิทธิประโยชน์ที่รัฐตั้งใจให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์

4. GMT เปลี่ยนต้นทุน แต่ไม่ได้ลดต้นทุน

ผศ. ธนภูมิ ชี้ประเด็นที่น่าคิดว่า GMT ไม่ได้ทำให้ต้นทุนรวมของประเทศกำลังพัฒนาลดลง แต่เพียง "เปลี่ยนต้นทุนจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง"

เดิมที่ไทยให้ tax holiday เพื่อดึงดูดนักลงทุน (ต้นทุนคือรายได้ภาษีที่หายไป) ภายใต้ GMT ไทยอาจต้องเปลี่ยนมาให้ Non-Tax Incentives เช่น เงินอุดหนุน โครงสร้างพื้นฐาน หรือ QRTC แทน ซึ่งก็มีต้นทุนงบประมาณเช่นกัน: เพียงแต่ตอนนี้ประเทศพัฒนาแล้วไม่ต้องแข่งขันด้วยการลดภาษีอีกต่อไป เพราะ "กำหนดกติกา" ไว้แล้วว่าต้องเสียอย่างน้อย 15%

5. ปัญหาจาก Stabilization Clause ในสนธิสัญญาการลงทุน

ประเทศไทยมีสนธิสัญญาส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนทวิภาคี (BIT) กับหลายประเทศ บางฉบับมีข้อสัญญาเพื่อความมั่นคง (Stabilization Clause) ที่รับประกัน สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ นักลงทุนได้รับ ณ เวลาที่ทำสัญญา

คำถามที่ยังไม่มีคำตอบชัดเจนคือ: ถ้าบริษัทต่างชาติเคยได้รับการรับประกันอัตราภาษีใน BIT แล้ว GMT มาเปลี่ยนแปลงภาระภาษีนั้น: บริษัทจะฟ้องร้องว่าไทยละเมิดสัญญาได้หรือไม่? แม้ GMT จะเป็นคำมั่นทางการเมืองต่อ OECD แต่คำมั่นนั้นอาจน้ำหนักน้อยกว่าพันธกรณีตามสนธิสัญญาที่ทำไว้กับนักลงทุนโดยตรง¹

ประเด็นนี้ต้องตรวจสอบ BIT แต่ละฉบับอย่างละเอียดก่อนทำการตัดสินใจลงทุน

6. ถ้อยคำในกฎหมายที่ยังไม่สอดคล้องกับระบบภาษีระหว่างประเทศ

นี่เป็นประเด็นทางเทคนิคแต่มีผลกระทบจริง: ถ้อยคำที่ใช้ใน พ.ร.ก. ภาษีส่วนเพิ่ม พ.ศ. 2567 บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับถ้อยคำในระบบภาษีอากรระหว่างประเทศตาม GloBE rules ของ OECD

ตัวอย่างที่ ผศ. ธนภูมิ ยกมาคือ การใช้คำว่า "นิติบุคคล" แทนที่จะใช้ "หน่วยภาษี" (Constituent Entity) หรือ "วิสาหกิจ" ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในระบบระหว่างประเทศ ความไม่สอดคล้องกันนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความ โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสาขา (Branch) หรือกิจการร่วมค้าที่ไม่ได้เป็นนิติบุคคลแยกต่างหาก¹

แนวทาง 3 ระยะที่ผศ. ธนภูมิ เสนอ

ระยะสั้น

บรรเทาผลกระทบที่เห็นได้ชัดทันที

แก้ไขกฎหมายเฉพาะจุดที่กระทบกิจการที่ได้รับ BOI อย่างเร่งด่วน และศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อวิสาหกิจอื่นในไทย

ระยะกลาง

ปฏิรูปประมวลรัษฎากรเพื่อลดการพึ่งพา CIT incentives

พิจารณาผลกระทบรอบด้านต่อทั้งระบบภาษีไทย โดยเน้น Non-Tax Incentives และ QRTC แทนมาตรการยกเว้นภาษีแบบเดิม

ระยะยาว

สร้างให้ไทยเป็น "ประเทศแม่" ของ MNE ไทย

ประเทศที่ได้ประโยชน์จาก GMT สูงสุดคือประเทศที่มี UPE ของ MNE ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ดังนั้นการพัฒนาบริษัทไทยให้เติบโตเป็น MNE ระดับโลกจะทำให้ไทยสามารถเก็บ IIR ได้เองในอนาคต

อ้างอิง

1. ธนภูมิ จันทร์สว่าง. "ร่างพระราชบัญญัติภาษีส่วนเพิ่ม พ.ศ.... ความท้าทายบางประการและโอกาสของประเทศไทยในการพัฒนากฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล." *TU Law E-Newsletter ฉบับพิเศษ* (พฤษภาคม 2567). คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สรุปลงเผยแพร่ที่ <https://law.tu.ac.th/tulawinfographic83/>
2. พระราชกำหนดภาษีส่วนเพิ่ม พ.ศ. 2567. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 26 ธันวาคม 2567. กรมสรรพากร. <https://www.rd.go.th/66274.html>
3. OECD/G20. *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy: Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two)*. Paris: OECD Publishing, 2021.

